

Res potrebujemo nova oblačila?

Hitra moda – nenehno zagotavljanje novih trendovskih oblačil, obutve in drugih izdelkov po zelo nizkih cenah – je povzročila povečanje količine proizvedenih in zavrženih oblačil. EU hoče zmanjšati količino tekstilnih odpadkov ter podaljšati življenjsko dobo tekstila in povečati delež recikliranja. To je del načrta za doseganje krožnega gospodarstva do leta 2050.

Prekomerna poraba naravnih virov

Pri proizvodnji tekstila se porabi veliko vode, zanj pa so potrebna tudi obsežna zemljišča za pridelavo bombaža in drugih vlaken. Za proizvodnjo ene same bombažne majice naj bi bilo potrebnih 2.700 litrov sladke vode – toliko vode spije ena oseba v dveh letih in pol. Tekstilni sektor je bil leta 2020 tretji največji povzročitelj slabšanja kakovosti vode in uporabe zemljišč. V letu 2020 je bilo za oblačila in čevlje na prebivalca EU porabljenih povprečno 9 kubičnih metrov vode, 400 kvadratnih metrov zemljišč in 391 kilogramov surovin.

S pridelavo in pranjem zelo onesnažujemo čisto vodo

Proizvodnja tekstila naj bi z barvanjem in obdelavo proizvodov povzročila približno 20 odstotkov svetovne onesnaženosti čistih voda.

Z enim samim pranjem oblačil iz poliestra lahko pralni stroj izloči 700.000 mikroplastičnih vlaken, ki končajo v prehranjevalni verigi. Večina mikroplastičnih vlaken se izloči v prvih nekaj pranjih. Hitra moda temelji na masovni proizvodnji, nizkih cenah in velikih razprodajah, vse to pa spodbuja veliko prvih pranj.

S pranjem sintetičnih tkanin v morje vsako leto odplaknemo približno pol milijona ton mikrovlaken. Poleg tega globalnega problema ima onesnaženje, ki ga povzroča proizvodnja oblačil, uničujoč vpliv na zdravje lokalnih prebivalcev, živali in ekosisteme, kjer se nahajajo tovarne.

Izpusti toplogrednih plinov

Po podatkih Evropske agencije za okolje je zaradi nakupov tekstila v EU v letu 2017 nastalo približno 270 kg emisij CO2 na osebo. To pomeni, da je bilo zaradi tekstilnih izdelkov, porabljenih v EU, izpuščenih 121 milijonov ton toplogrednih plinov.

Tekstilni odpadki na odlagališčih

Spremenil se je tudi način, kako ljudje ravnaajo z neželenimi oblačili, pogostejše jih vržejo stran, kot pa podarijo. Manj kot polovica rabljenih oblačil gre v ponovno uporabo ali recikliranje in le 1 odstotek rabljenih oblačil se reciklira v nova oblačila, saj se tehnologije, ki bi omogočile recikliranje oblačil v surova vlakna, še začnajo razvijati.

Koliko tekstila porabimo in kam gredo rabljena oblačila?

Evropejci vsako leto v povprečju porabimo skoraj 26 kilogramov tekstila. Zavrzemo ga približno 11 kilogramov. Rabljena oblačila se lahko izvozijo iz EU, a se v glavnem (87 odstotkov) sežgejo ali odložijo na odlagališčih.

Ključno vlogo pri povečanju porabe je imel vzpon hitre mode, ki ga delno spodbujajo družbeni mediji in industrija, ki modne trende hitreje kot v preteklosti posreduje več

Z enim samim pranjem oblačil iz poliestra lahko pralni stroj izloči 700.000 mikroplastičnih vlaken, ki končajo v prehranjevalni verigi.

Morda pa bi oblačila podarili?

podjetja, naj prevzamejo odgovornost in ukrepajo za zmanjšanje ogljičnega in okoljskega odtisa.

V MO Velenje je postavljenih 13 novih zbiralnikov za oblačila. Koncesionar PUP-Saubermaacher že od leta 2014 sodeluje s podjetjem Tekstilko, d. o. o., iz Škofje Loke, ki skrbi za nadaljnjo predelavo in distribucijo zbranega tekstila.

Pred odlaganjem v zbiralnike ali zbirni center pa morda premislite, ali bi oblačila lahko podarili socialno ogroženim posameznikom in družinam ter tako neposredno pomagali tistim, ki potrebujejo pomoč.

Na spletni strani MO Velenje www.velenje.si (Občina/Publikacije/Komunala, ravnanje z odpadki) je objavljena Brošura o pravilnem ravnanju z odpadki (izdaja januar 2025). V njej so podrobno predstavljena navodila za ločevanje odpadkov, urniki delovanja zbirnih centrov, obdelava bioloških odpadkov in terminski plan akcij zbiranja odpadkov za leto 2025.

S pravnim odlaganjem tekstilnih izdelkov prispevamo k zmanjšanju količine odpadkov v črnih zabojnikih, zmanjšujemo obremenitev okolja in podaljšujemo življenjsko dobo tekstila.

Samo 1 % uporabljenih oblačil se reciklira v nova oblačila.

(počasna moda), in splošno usmerjanje vedenja potrošnikov k bolj trajnostnim možnostim.

Strategija EU za trajnostne tekstile

V sklopu akcijskega načrta za krožno gospodarstvo je Evropska komisija marca 2022 predstavila novo

strategijo, ki bo pripomogla k trajnejšim tekstilnim izdelkom, ki jih bo mogoče lažje popraviti, ponovno uporabiti in reciklirati, ki se bo soočila z izzivi hitre mode in ki bo spodbudila inovacije v sektorju. Nova strategija vključuje nove zahteve za okoljsko primerno zasnovano tekstila, jasnejše informacije, digitalni potni list za izdelke in poziva

potrošnikom. Med novimi strategijami za reševanje tega vprašanja so razvoj novih poslovnih modelov za izposojanje oblačil, oblikovanje izdelkov na način, ki bi olajšal ponovno uporabo in recikliranje (krožna moda), preprečevanje potrošnikov, naj kupujejo manj oblačil boljše kakovosti